

باسمه تعالی

شیوه‌نامه حمایت از دانشجویان مستعد تمام‌وقت دوره دکتری تخصصی (طرح پژوهش‌یار)

مقدمه

در راستای اجرایی‌سازی اقدام‌های ملی ۱-۲-۱، ۲-۱-۲، ۳-۱-۲، ۴-۱-۲ و ۲-۱-۳ «سند راهبردی کشور در امور نخبگان» (مصوب شورای انقلاب فرهنگی در تاریخ ۱۳۹۱/۷/۱۱)، به استناد تبصره ماده‌های ۳ و ۴ «آیین‌نامه شناسایی، رشد و تعالی صاحبان استعدادهای برتر و نخبگان در مسیر نخبگی» مصوب هیئت‌امناى بنیاد ملی نخبگان در تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۰، و به منظور حمایت از تحصیل و فعالیت‌های علمی، پژوهشی و تحقیقاتی دانشجویان مستعد تمام‌وقت مقطع دکتری تخصصی، این شیوه‌نامه تدوین و ابلاغ می‌شود.

ماده ۱: تعاریف‌ها

در این آیین‌نامه، عنوان‌های اختصاری زیر، جایگزین عبارت‌های کامل آن‌ها می‌شود:

الف. «معاونت علمی»: معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری؛

ب. «بنیاد ملی»: «بنیاد ملی نخبگان»؛

ج. «وزارت علوم»: «وزارت علوم، تحقیقات و فناوری»؛

د. «مؤسسه علمی»: «هر یک از دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی، پژوهشی و فناوری کشور که مطابق ضوابط وزارت علوم، مشغول فعالیت هستند»؛

ه. «طرح»: «طرح حمایت از دانشجویان مستعد تمام‌وقت مقطع دکتری تخصصی»؛

و. «کمیسیون راهبری»: «کمیسیون راهبری اجرایی‌سازی توافق‌نامه حمایت از دانشجویان مستعد تمام‌وقت مقطع دکتری تخصصی (موضوع ماده ۷)»؛

ز. «سنووات مجاز»: «سال‌های اول تا چهارم تحصیل در دوره دکتری تخصصی ناپیوسته، سال‌های هفتم تا دهم تحصیل در دوره دکتری تخصصی پیوسته، سال‌های سوم تا ششم تحصیل در دوره دکتری مستقیم»؛

ح. «برگزیده»: «هر یک از دانشجویان حائزان شرایط (موضوع ماده ۳ این آیین‌نامه) که برای بهره‌مندی از تسهیلات طرح پذیرفته می‌شوند».

ماده ۲: اهداف

- حمایت از دانشجویان مستعد دوره دکتری تخصصی به منظور نیل به اهداف زیر صورت می‌پذیرد:
- الف. زمینه‌سازی برای افزایش سهم کشور در برونداهای علمی و پژوهشی در سطح ملی و بین‌المللی و نیز تعامل فعال و اثربخش با فضای علمی بین‌المللی، به منظور دستیابی به مرجعیت علمی در جهان؛
  - ب. تلاش برای دستیابی کشور به جایگاه شایسته در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی و تحقیقاتی؛
  - ج. برنامه‌ریزی برای دستیابی به توسعه پایدار کشور در بلندمدت با توانمندسازی دانشجویان مستعد مقطع دکتری و زمینه‌سازی برای توسعه اثرگذاری آنان در کشور؛
  - د. ترغیب دانشجویان مقطع دکتری تخصصی برای اتمام دوره تحصیلی در زمان مجاز.

ماده ۳: حائزان شرایط

- هر یک از دانشجویان مقطع «دکتری تخصصی» که در سنوات مجاز تحصیلی به صورت تمام‌وقت مشغول به تحصیل در یکی از مؤسسه‌های علمی باشند، صرفاً با احراز تمامی شرایط الزامی در بندهای ذیل، امکان ثبت درخواست برای بهره‌مندی از تسهیلات طرح را دارند و درخواست متقاضیانی که حائز تمامی شرایط مزبور نباشند، قابل بررسی نخواهد بود:
- الف. قبولی در آزمون جامع تا پایان نیم‌سال سوم تحصیلی و تصویب پیشنهاد (پروپوزال) رساله دکتری تا پایان نیم‌سال چهارم تحصیلی؛
  - ب. با احتساب نیم‌سال تحصیلی در هنگام ثبت درخواست، دوسال از سنوات مجاز تحصیلی متقاضی باقی مانده باشد؛
  - ج. دارا بودن حداقل میانگین نمرات تحصیلی ۱۸ در مقطع دکتری تخصصی؛
  - د. عدم اشتغال به کار خارج از دانشگاه؛
- هـ. احراز شرایط «طرح توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)»، مطابق مقررات ذی‌ربط در بنیاد ملی، دست کم به مدت پنج سال.
- تبصره ۱:** سقف تعداد برگزیدگان طرح در هر سال از سوی رئیس بنیاد ملی تعیین می‌شود.
- تبصره ۲:** اولویت انتخاب برگزیدگان از میان حائزان شرایط بر اساس سقف تعداد برگزیدگان، دارا بودن بالاترین میانگین امتیاز حاصل از «طرح توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)» بنیاد ملی در پنج سال اخیر برگزیدگی است.
- تبصره ۳:** دبیرخانه اجرایی طرح در بنیاد ملی تشکیل می‌شود، و وظیفه پیگیری امور اجرایی طرح مشتمل بر برگزاری جلسات کمیسیون راهبری، دریافت، بررسی و راستی‌آزمایی سوابق متقاضیان، انتخاب فهرست نهایی برگزیدگان و سایر امور مرتبط را با هماهنگی مؤسسه علمی و صندوق مورد تأیید معاونت علمی بر عهده دارد.

ماده ۴: تسهیلات اعطایی

الف. برگزیدگان طرح از آغاز نیم‌سال پنجم، امکان دریافت وام قرض‌الحسنه (بدون سود) تا حداکثر پایان نیم‌سال هشتم تحصیلی را خواهند داشت که در ابتدای بازه‌های زمانی سه‌ماهه به حساب آنان واریز می‌شود.

ب. سایر تسهیلات بنیاد ملی مطابق جدول پیوست در ازای انجام فعالیت‌های نخبگانی به برگزیدگان اعطا خواهد شد.

تبصره ۱: سقف ریالی وام قرض‌الحسنه (بدون سود) اعطایی برابر ماهیانه صد و پنجاه میلیون ریال در سال اول می‌باشد. سقف ریالی تسهیلات در سال‌های آتی، در ابتدای هر سال از سوی کمیسیون راهبری تعیین می‌شود.

تبصره ۲: برگزیدگان طرح، امکان بهره‌مندی از تسهیلات طرح‌های «توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)» و «حمایت از جذب استعدادها برتر در رشته‌های اولویت‌دار کشور» بنیاد ملی را به صورت همزمان خواهند داشت.

تبصره ۳: برگزیدگان طرح، امکان بهره‌مندی از تسهیلات این طرح را در حین استفاده از مرخصی تحصیلی ندارند. پس از اتمام مرخصی تحصیلی، امکان ثبت درخواست جهت بهره‌مندی از تسهیلات برای برگزیدگان وجود دارد.

تبصره ۴: در شرایط زیر، با اعلام مؤسسه علمی و تأیید دبیرخانه طرح، در هر زمان پرداخت تسهیلات به برگزیده متوقف خواهد شد:

الف. دفاع موفق از رساله دکتری؛

ب. اتمام سنوات مجاز تحصیلی (هشت نیم‌سال تحصیلی)؛

ج. عملکرد نامطلوب در دوره تحصیلی مقطع دکتری؛

د. عدم رعایت تعهدات مندرج در قرارداد اعطای وام توسط برگزیده؛

ه. احراز اشتغال تمام‌وقت یا پاره‌وقت (به استثنای فعالیت در طرح‌ها/ قراردادهای پژوهشی دانشگاه)؛

و. سایر موارد به تشخیص مؤسسه علمی و تأیید کمیسیون راهبری.

ماده ۵: بازپرداخت تسهیلات

الف. در صورتی که برگزیده حداکثر تا پایان نیم‌سال دهم تحصیلی از رساله دکتری خود با موفقیت دفاع نماید و تا پایان نیم‌سال هشتم تحصیلی دست کم دو مقاله پژوهشی مستخرج از رساله دکتری در نشریات معتبر بین‌المللی در چارک اول SJR (برای رشته‌های علوم انسانی، هنر و معماری در نشریات معتبر ملی در چارک اول ISC نیز قابل قبول است) منتشر نماید، تسهیلات اعطایی بند الف ماده ۴ بدون بازپرداخت (بلاعوض) لحاظ خواهد شد.

ب. در صورتی که برگزیده تا پایان نیم‌سال دهم تحصیلی از رساله دکتری خود با موفقیت دفاع نماید لیکن حائز شرایط بند «الف» این ماده نباشد، بازپرداخت تسهیلات بند «الف» ماده ۴ پس از دفاع موفق از رساله دکتری، با یک دوره تنفس دوازده ماهه و با

اقساط ماهیانه طی هجده ماه انجام می‌شود. بازه زمانی دفاع از رساله دکتری زودتر از پایان نیم‌سال دهم تحصیلی، به بازه دوره تنفس اضافه خواهد شد.

تبصره ۱: مهلت برگزیده برای انتشار مقاله دوم (مطابق با شرایط مذکور)، تا شش ماه پس از پایان نیم‌سال هشتم تحصیلی نیز قابل تمدید است.

تبصره ۲: در صورتی که دستاوردهای حاصل از رساله دکتری برگزیده در راستای حل یک مسئله اولویت‌دار کشور یا خلق یک اثر بدیع هنری باشد، با تأیید کمیسیون راهبری می‌تواند جایگزین انتشار مقاله دوم (مطابق با شرایط مذکور) شود.

تبصره ۳: در صورت عدم دفاع موفق از رساله دکتری تا انتهای نیم‌سال دهم تحصیل از سوی برگزیده، بازپرداخت وام از ابتدای نیم‌سال یازدهم تحصیل با اقساط ماهیانه طی هجده ماه ضروری است.

تبصره ۴: در صورت انصراف (یا اخراج)، بازپرداخت وام پس از زمان انصراف (یا اخراج)، با اقساط ماهیانه طی هجده ماه با بهره بانکی اعلامی بانک مرکزی در سال انصراف (یا اخراج) ضروری است.

تبصره ۵: دریافت دانشنامه منوط به تسویه حساب تسهیلات دریافتی می‌باشد.

ماده ۶: نحوه تأمین منابع

منابع مالی اجرای طرح، از سوی معاونت علمی تأمین و اعتبارات بند «الف» ماده ۴ به حساب یکی از صندوق‌های مورد تأیید معاونت علمی و اعتبارات بند «ب» ماده ۴ به حساب بنیاد ملی واریز می‌شود. تسهیلات بند «الف» ماده ۴ طرح از طریق صندوق مورد تأیید و تسهیلات بند «ب» ماده ۴ از سوی بنیاد ملی به برگزیدگان اعطا می‌شود.

تبصره: اعطای تسهیلات به برگزیدگان، منوط به تأمین منابع مالی توسط معاونت علمی می‌باشد.

ماده ۷: کمیسیون راهبری

«کمیسیون راهبری اجرایی سازی توافق‌نامه حمایت از دانشجویان مستعد تمام‌وقت مقطع دکتری تخصصی»، با ترکیب و وظایف زیر تشکیل می‌شود:

۷-۱. اعضای کمیسیون

الف. معاون پژوهشی وزارت علوم (رئیس کمیسیون)؛

ب. معاون مستعدان و آینده‌سازان بنیاد ملی؛

ج. معاون آموزشی وزارت علوم؛

د. یکی از معاونان معاونت علمی با معرفی معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور؛

هـ. رئیس بنیاد ملی علم ایران.

تبصره ۵: در صورت نیاز، رئیس کمیسیون می‌تواند از متخصصان موضوعی برای حضور در کمیسیون و کمک به تصمیم‌گیری (بدون حق رأی) دعوت کند.

۲-۷. وظایف کمیسیون

الف. تبیین سیاست‌های اجرای طرح در راستای افزایش مشارکت مؤسسه‌های علمی در رفع چالش‌های ملی، انجام پژوهش‌های اثربخش در راستای حل مشکلات اولویت‌دار کشور، تقسیم کار ملی از طریق مأموریت‌گرایی مؤسسه‌های علمی و حرکت در مسیر مرجعیت علمی کشور؛

ب. تعیین سقف ریالی وام قرض‌الحسنه (بدون سود) و مبلغ پایه مربوط به تسهیلات جدول پیوست در هر سال بر اساس منابع بودجه‌ای طرح؛

ج. تدوین دستورعمل‌های اجرایی بر اساس مقررات مرتبط به منظور اعطای تسهیلات و پشتیبانی از فعالیتهای آموزشی، پژوهشی، فناورانه، نوآورانه و فرهنگی در صورت نیاز؛

د. نظارت بر روند اجرای طرح؛

هـ. تشخیص موارد خاص در اجرای طرح و تصمیم‌گیری درباره آن‌ها.

ماده ۸: فرایند اجرا

برای اجرای مفاد این آیین‌نامه، گام‌های زیر طی می‌شود:

۱-۸. رئیس بنیاد ملی، سقف تعداد برگزیدگان در هر سال را تعیین می‌کند.

۲-۸. بنیاد ملی، با انتشار فراخوان، سازوکارهای ثبت درخواست حائزان شرایط را به مؤسسه‌های علمی سراسر کشور اطلاع‌رسانی می‌کنند.

۳-۸. پس از اطلاع‌رسانی فراخوان به جامعه مخاطب از سوی مؤسسه‌های علمی، هر یک از دانشجویان حائز شرایط (مطابق ماده ۳ آیین‌نامه)، با بارگذاری سوابق و مستندات مرتبط، درخواست خود برای بهره‌مندی از تسهیلات این طرح را در سامانه مربوطه ذیل بنیاد ملی ثبت می‌کنند.

۴-۸. بنیاد ملی، پس از بررسی و راستی‌آزمایی سوابق متقاضیان، مطابق مفاد ماده ۳ و رعایت تبصره ۲ ماده ۴ شیوه‌نامه، فهرست نهایی برگزیدگان را مشخص می‌کند.

۵-۸. بنیاد ملی، حداکثر تا نیمه شهریورماه و نیمه اسفندماه هر سال، فهرست نهایی برگزیدگان را برای پرداخت تسهیلات بند «الف» ماده ۴ به صندوق مورد تأیید معاونت علمی، و برای هماهنگی و همکاری به مؤسسه محل تحصیل برگزیده اعلام می‌کند.

۶-۸. صندوق پس از انعقاد قرارداد با برگزیده، تسهیلات بند «الف» ماده ۴ را در ابتدای بازه‌های سه ماهه به حساب برگزیدگان واریز و گزارشی به دبیرخانه طرح ارسال می‌کند.

۷-۸. دبیرخانه طرح پس از دریافت گزارش، و در بازه‌های زمانی شش ماهه، شرایط برگزیدگان برای ادامه بهره‌مندی از طرح را (مطابق تبصره ۴ ماده ۴) بررسی می‌کند و در صورت نیاز به تغییر، موضوع را به صندوق اعلام می‌دارد.

۸-۸. بنیاد ملی، سایر تسهیلات را مطابق بند «ب» ماده ۴ به برگزیدگان اعطا می‌کند.

تبصره ۵: به منظور اجرای هرچه دقیق‌تر طرح و اطلاع از شرایط و اظهارات متقاضیان، لازم است هر یک از مؤسسه‌های علمی کشور همکاری حداکثری را با دبیرخانه طرح داشته باشند.

ماده ۹: نظارت و ارزیابی

کمیسیون راهبری، وظیفه نظارت بر حسن اجرای این شیوه‌نامه در مؤسسه‌های استان محل تحصیل برگزیدگان و ارزیابی نتایج آن را بر عهده دارند و لازم است پس از پایان سال تحصیلی، گزارشی از اجرای شیوه‌نامه را به رئیس بنیاد ارسال کنند.

ماده ۱۰: تفسیر مفاد و موارد خاص

شرح موارد مسکوت و تفسیر مفاد این شیوه‌نامه، بر عهده معاونت آینده‌سازان و تشخیص و تصمیم‌گیری در مواردی که به تشخیص معاونت آینده‌سازان، موارد خاص شناخته می‌شوند، با قائم‌مقام بنیاد ملی است.

ماده ۱۱: تصویب و اجرا

این آیین‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، یازده ماده و پانزده تبصره در دو نسخه هم‌ارزش در تاریخ .../۰۹/۱۴۰۳ به تصویب معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس‌جمهور و رئیس بنیاد ملی نخبگان رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا است. این شیوه‌نامه به مدت دو سال دارای اعتبار است و تمدید آن پس از پایان مدت، در صورت موجود بودن منابع در صندوق و تأمین منابع مالی سایر تسهیلات امکان‌پذیر است.

حسین افشین

معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان

رئیس‌جمهور و رئیس بنیاد ملی نخبگان

پیوست

جدول تسهیلات اعطایی به دانشجویان مشمول طرح

ردیف	عنوان اعتبار/ تسهیلات	سقف اعتبار/ تسهیلات	توضیحات
۱	کمک هزینه توانمندسازی	۳۰ × (مبلغ پایه)	از اول مهرماه سال مشمولیت تا پایان شهریورماه سال پس از آن. می تواند شامل کمک هزینه توانمندی آموزشی، توانمندی مهارتی و کارآفرینی، کمک هزینه توانمندی مسئله شناسی و حل مسئله، بهره‌مندی از محضر دانشمندان حوزه‌های مرتبط با تحصیل، ارتباطات و امکانات علمی، اجرای پایان‌نامه/ رساله، شرکت در مجامع علمی داخلی، استفاده از تسهیلات شبکه آزمایشگاهی و شرکت در رویدادهای رقابتی مسئله‌محور (طرح شهید بابایی) باشد.
۲	کمک هزینه شرکت در مجامع علمی خارجی	یک‌بار ۲۰ × (مبلغ پایه)	از اول مهرماه سال مشمولیت تا پایان شهریورماه سال پس از آن.
۳	کمک هزینه اعزام به فرصت مطالعاتی داخلی	۳۰ × (مبلغ پایه) برای دانشجویان مجرد و ۴۰ × (مبلغ پایه) برای دانشجویان متأهل برای بازه ۹ ماهه (در بازه زمانی کوتاه‌تر به نسبت کاهش می‌یابد)	از اول مهرماه سال مشمولیت تا پایان شهریورماه سال پس از آن (فقط یک‌بار در طی تحصیل).
۴	کمک هزینه اعزام به فرصت مطالعاتی خارجی	۱۵۰ × (مبلغ پایه) برای دانشجویان مجرد و ۲۵۰ × (مبلغ پایه) برای دانشجویان متأهل با همراهی همسر در صورت همراهی فرزندان، به ازای هر فرزند: ۳۵ × (مبلغ پایه) (علاوه بر مبالغ فوق)	از اول مهرماه سال مشمولیت تا پایان سفر، در صورتی که پذیرش از مؤسسه مقصد، تا پیش از پایان شهریورماه سال پس از آن دریافت شده و تاریخ اعزام، پیش از پایان دی‌ماه سال پس از آن باشد (فقط یک‌بار در طی تحصیل).
۵	مجوز خروج از کشور بدون سپردن وثیقه نظام وظیفه	—	از اول مهرماه سال مشمولیت تا پایان شهریورماه سال پس از آن برای شرکت در مجامع علمی و تا پایان دی‌ماه سال پس از آن برای شرکت در دوره فرصت مطالعاتی.
۶	بهره‌مندی از تسهیلات نظام وظیفه بنیاد	—	—
۷	تسهیلات فرهنگی - رفاهی	مطابق رویه‌های موجود در بنیاد ملی	—

* مبلغ پایه در هر سال از سوی کمیسیون راهبری تعیین می‌شود.